

R O Z S U D O K

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci navrhovateľa: **M.M.**, bytom N.N., zastúpeného manželkou B.B., bytom N.N., proti odporkyni : **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29.augusta 8, 813 63 Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 16. decembra 2010, č. k. 14Sd/229/2008-102, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo 16. decembra 2010, č.k. 14Sd/229/2008-102 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutia odporkyne z 29. septembra 2005 číslo X.X., z 9. júna 2008 číslo X.X., z 13. októbra 2008 číslo X.X. a z 9. septembra 2009 číslo X.X., **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 16. decembra 2010, č.k. 14Sd/229/2008-102, zrušil rozhodnutie z 29. septembra 2005 číslo X.X., ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a Dohovoru medzi Československou republikou (ďalej len „ČSR“) a Federatívnou ľudovou republikou Juhoslávia (ďalej len „FLRJ“) o sociálnom poistení, pretože nesplnil podmienky pre jeho priznanie, rozhodnutie z 9. júna 2008 číslo X.X. – ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok ku

dňu 1. apríla 2005, pretože nespĺňal podmienky uvedené v § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a v § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a podľa Dohovoru medzi ČSR a FĽRJ o sociálnom poistení, rozhodnutie z 13. októbra 2008 číslo X.X., ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok ku dňu 1. apríla 2005, pretože nespĺňal podmienky uvedené v § 21 zákona o sociálnom poistení a v § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. a podľa čl. 4 Dohovoru medzi ČSR a FĽRJ o sociálnom poistení, a rozhodnutie z 9. septembra 2009 číslo X.X., ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok ku dňu 1. apríla 2005 podľa § 21 a § 174 zákona o sociálnom zabezpečení a § 65 a § 274 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z. a podľa čl. 4 a 13 Dohovoru medzi ČSR a FĽRJ o sociálnom poistení.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ pracoval v období od 1. júna 1976 až do 4. decembra 1992 v zamestnaní, zaradenom podľa predpisov sociálneho poistenia Slovenskej republiky do I. A pracovnej kategórie, a teda aj doba zvýšenia na 12/18 podľa predpisov sociálneho poistenia v bývalej FĽRJ sa mu mala v súlade s článkom 4 Dohovoru o sociálnom poistení č. 3/1958 Zb. započítať ako doba poistenia v I. A pracovnej kategórii. Inak by totiž vznikli dve odlišné doby poistenia za jedno obdobie poistenia a to, že by 16 rokov 9 mesiacov a 4 dni boli hodnotené ako roky poistenia v I. A pracovnej kategórii a doba 8 rokov 3 mesiace a 2 dni uvedená v potvrdení republikového fondu penzijného a invalidného poistenia v bode 5, by sa hodnotila ako doba v inej pracovnej kategórii. Toto vylučuje vo svojom ustanovení čl. 4 Dohovoru medzi ČSR a FĽRJ publikovaný pod č. 3/1958 Zb., podľa ktorého je potrebné zhodnotiť takto aj dotyčnú dobu v trvaní 8 rokov 3 mesiace a 2 dni, na ktorú sa prihliada podľa predpisov druhej zmluvnej strany. Uvedené rozhodnutia odporkyne preto zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 250q ods. 2 OSP s tým, že opätovne vo veci rozhodne podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pričom úlohou odporkyne pri ďalšom rozhodnutí bude riadiť sa právnym názorom vysloveným v dôvodoch tohto rozsudku a bude podľa čl. 4 Dohovoru č. 3/1958 Zb. o sociálnom poistení za dobu I. A kategórie považovať u navrhovateľa dobu v trvaní 24 rokov 9 mesiacov a 6 dní.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie odporkyňa. Žiadala rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zmeniť a všetky štyri rozhodnutia z 29. septembra 2005, z 9. júna 2008, z 13. októbra 2008 a z 9. septembra 2009 ako vecne správne potvrdiť. Uviedla, že spôsob hodnotenia doby zamestnania profesionálneho pilota v poľnohospodárstve tak, ako to uložil

hodnotiť krajský súd, by bol v rozpore s článkom 3 Dohovoru. Súhlasila s názorom, že podľa Dohovoru medzi ČSR a FĽRJ o sociálnom poistení, uverejnenom v zákone č. 3/1958 Zb. na účely nároku na dôchodkovú dávku Zmluvné strany zhodnotia aj doby trvania poistenia, zamestnania alebo inej činnosti, t. j. fakticky (skutočne) získané doby, podľa svojich právnych predpisov. Uviedla, že hodnotenie doby zamestnania profesionálneho pilota v poľnohospodárstve násobením tejto doby umožňujú len právne predpisy druhej Zmluvnej strany. Navrhovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 21 v spojení s § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom poistení, lebo v uvedenom zamestnaní preukázal len 16 rokov 6 mesiacov a 45 dní. Nevznikol mu nárok na starobný dôchodok ani podľa § 174 ods. 1 písm. c) a 2 zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, lebo zamestnanie I. A pracovnej kategórie netrvalo k 31. decembru 1999, ale bolo skončené 4. decembra 1992.

V písomnom vyjadrení na odvolanie odporkyne navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť v plnom rozsahu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne treba vyhovieť.

Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2007 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Z článku 3 Dohovoru vyplýva, že občania Slovenskej republiky a občania Srbskej republiky sú si postavení na roveň v právach i povinnostiach, ktoré vyplývajú z právnych predpisov uvedených v článku 2 Dohovoru.

Z článku 4 Dohovoru vyplýva, že pri rozhodovaní o nárokoch zo sociálneho systému treba prihliadať k dobe trvania poistenia, zamestnania alebo inej činnosti, a že orgán sociálneho poistenia každej Zmluvnej strany započíta i dotyčné doby, ku ktorým sa prihliada podľa právnych predpisov druhej strany.

Z článku 13 Dohovoru vyplýva, že pri určení dávok z dôchodkového poistenia podľa ustanovení tohto Dohovoru budú orgány sociálneho poistenia oboch Zmluvných strán postupovať nasledovným spôsobom:

- a) orgán sociálneho poistenia každej zo Zmluvných strán rozhodne podľa svojich právnych predpisov a s použitím článku 4 tohto Dohovoru, či oprávnená osoba splňuje podmienky pre získanie nároku na dávku;
- b) ak sú splnené podmienky pre získanie nároku na dávku, určí orgán sociálneho poistenia každej zo Zmluvných strán najskôr dávku tak, ako by celková doba poistenia (zamestnania) započítaná podľa článku 4 tohto Dohovoru bola získaná výlučne podľa jeho právnych predpisov;
- c) nato orgán sociálneho poistenia každej zo Zmluvných strán určí sumu dávky, ktorú je povinný poskytnúť, podľa pomeru doby poistenia (zamestnania), získanej podľa jeho právnych predpisov, a celkovej doby poistenia (zamestnania), získanej podľa právnych predpisov oboch Zmluvných strán.

Podľa § 21 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. d), t. j. ide o zamestnania členov leteckých posádok a pracovníkov sústavne činných v lietadle za letu.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ žiadosťou z 5. mája 2005 uplatnil nárok na priznanie starobného dôchodku od 1. apríla 2005, (vek 55 rokov dosiahol X.X.) z dôvodu, že podľa jeho vyjadrenia na pojednávaní pred Krajským súdom v Trenčíne 16. decembra 2010 v období od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992 bol zamestnaný v Srbskej republike „ako vedúci pracovník – vedúci profesionálny pilot“ v Aeroklube „N.“ (viď potvrdenie z 15. augusta 2009 na č. I. 91 súdneho spisu).

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že uvedenú dobu od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992, t. j. 16 rokov 6 mesiacov a 4 dni, je možné hodnotiť podľa právnych predpisov aj Slovenskej republiky v súlade s § 60 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 274 zákona o sociálnom poistení za použitia § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení a v spojení s citovanými článkami Dohovoru medzi ČSR a FLRJ o sociálnom poistení, uverejnenom v Zbierke zákonov pod č. 3/1958, ako zamestnanie I.A pracovnej kategórie. Pre vznik nároku navrhovateľa na starobný dôchodok zo slovenského systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) pri dosiahnutí veku 55 rokov, však navrhovateľ musel získať najmenej 20 rokov v zamestnaní, uvedenom v § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení.

Navrhovateľ však túto dobu poistenia nepreukázal. Odporkyňa navrhovateľovi nemohla hodnotiť dobu poistenia získanú v Juhoslávii od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992 ako dobu poistenia v dĺžke trvania 24 rokov 9 mesiacov a 6 dní, ako sa domáhal navrhovateľ aj s poukazom na potvrdenie z 15. októbra 2007 (viď č. 1. 18 súdneho spisu a iné), kde podľa bodu 5 odpracovaná doba poistenia predstavuje dobu poistenia, ktorá sa zarátava so zvýšeným trvaním (koeficient 12/18) za ktorú boli uhradené odvody povinného dôchodkového a invalidného poistenia. Aj z tohto potvrdenia vyplýva, že zvýhodnenie, poskytované srbským dôchodkovým systémom za čas od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992, zodpovedá zvýhodneniu zaradenia odpracovanej doby prvej pracovnej kategórie zamestnaní podľa predpisov Slovenskej republiky.

Zákonné ustanovenie § 14 ods. 2 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení neumožňuje dobu zamestnania profesionálneho pilota hodnotiť pre účely nároku na starobný dôchodok iným spôsobom, teda ani prípadným násobením, či zvyšovaním v dôsledku navýšeného trvania, ale prejavuje sa vo zvýhodnenom výpočte výšky dôchodkovej dávky a viacnásobné započítanie získanej doby poistenia (zamestnania) slovenský systém sociálneho poistenia (zabezpečenia) nepozná. Vzhľadom na uvedené skutkové a právne dôvody odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd vychádzal pri rozhodovaní z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP), keď bol toho názoru, že je potrebné „dotyčnú dobu“ v trvaní 8 rokov 3 mesiace a 2 dni hodnotiť v inej pracovnej kategórii, pretože podľa Dohovoru sa na ňu prihliada podľa predpisov druhej zmluvnej strany. Naopak, citovaný článok 3 a 4 v spojení s článkom 13 Dohovoru, uverejnený v Zb. zákonov č. 3/1958 ukladá Zmluvným stranám zhodnotiť získané doby poistenia, zamestnania alebo inej činnosti podľa právnych predpisov druhej strany, pričom orgán sociálneho poistenia každej zo zmluvných strán rozhodne podľa svojich právnych predpisov a s použitím čl. 4 Dohovoru, či oprávnená osoba splňuje podmienky nároku na dôchodkovú dávku.

Za týchto zistených skutočností, napriek tomu, že navrhovateľovi bola doba zamestnania od 1. júna 1976 do 4. decembra 1992 hodnotená v I. A pracovnej kategórii, nevznikol mu nárok na starobný dôchodok podľa § 21 a § 174 zákona o sociálnom poistení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preto rozsudok Krajského súd v Trenčíne zo 16. decembra 2010, č. k. 14Sd/229/2008-102, podľa § 220 OSP zmenil

a preskúmané rozhodnutia odporkyne z 29. septembra 2005, z 9. júna 2008, z 13. októbra 2008 a z 9. septembra 2009, všetky číslo X.X. ako vecne správne potvrdil.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 OSP, pretože navrhovateľ v odvolacom konaní nemal úspech.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. októbra 2011

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová